

GRAU EN FISIOTERÀPIA

23123 - NOVES PERSPECTIVES EN L'ABORDATGE DE LA FISIOTERÀPIA DE LES DISFUNCIONS CRANIO-MANDIBULARS

Informació general

- Tipus d'assignatura : Optativa
- Coordinador : Esther Mur Gimeno
- Curs: Quart
- Trimestre: Tercer
- Crèdits: 4
- Professorat:
 - Juan José García Tirado <jjgarcia@tecnocampus.cat>

Idiomes d'impartició

- Català

Competències que es treballen

Bàsica

- B4_ Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat
- B5_ Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia

Específica

- E6_ Valorar el diagnòstic de cures de fisioteràpia segons les normes i amb els instruments de validació reconeguts internacionalment
- E8_ Executar, dirigir i coordinar el pla d'intervenció de fisioteràpia, utilitzant les eines terapèutiques propies i atenent a la individualitat de l'usuari
- E11_ Proporcionar una atenció de fisioteràpia eficaç, oferint una assistència integral als pacients

Transversal

- T2_ Demostrar capacitat d'organització i planificació

- T3_L'estudiant ha de ser capaç de desenvolupar habilitats en les relacions interpersonals i siguin capaços de treballar dins d'un equip intra i interdisciplinar

Descripció

Per a poder cursar aquesta assignatura no s'estableixen requisits previs relacionats amb la superació d'altres assignatures del pla d'estudis.

Els trastorns craniomandibulars tenen una prevalença molt elevada a la població general amb una màxima incidència a l'adolescència i en els adults, especialment relacionada amb el sexe femení (la ràtio d'afectació és aproximadament quatre dones per a cada home). Aquests trastorns poden incloure alteracions relacionades amb les articulacions temporomandibulars, la musculatura del sistema masticatori o zones properes com la regió cervical i el mateix crani. Els símptomes són molt diversos i poden fer referència a dolor articular, sorolls articulars durant la funció mandibular, alteracions de la dinàmica mandibular o limitacions de la mobilitat bucal; dolor tensional en les àrees musculars del sistema masticatori, alteracions de la mobilitat i dolor miofascial cervical i altres alteracions referides a les oïdes (otàlgia, tinnitus, etc.) i el crani en forma de cefalees i dolor orofacial.

Resulta fonamental un abordatge pluridisciplinari per a tractar adequadament aquests trastorns i, per tant, la col·laboració entre els odontòlegs, fisioterapeutes, psicòlegs i metges maxil·lofacials resulta primordial. El paper de la fisioteràpia resulta bàsic i necessita el coneixement anatòmic i biomecànic articular per tal d'aplicar una correcta avaluació funcional. Les tècniques de tractament resulten molt variades: mobilitzacions articulars específiques, tècniques antiàlgiques d'electroteràpia, aplicació de procediments miofascials, indicació d'exercici terapèutic i inclús l'aplicació de tècniques invasives com la punció seca.

L'objectiu d'aquesta assignatura serà introduir àmpliament els alumnes en aquest àmbit del coneixement perquè puguin adquirir els coneixements necessaris i les habilitats procedimentals per a poder avaluar aquest tipus de trastorns i poder arribar a fer un plantejament adequat en el disseny de la intervenció terapèutica des del punt de vista de la fisioteràpia. La impartició de la docència tindrà en compte la perspectiva de gènere i sexe, diferenciant aquelles entitats clíniques o manifestacions clíniques en les quals s'observa una incidència relacionada amb el sexe.

Resultats d'aprenentatge

RA 22. Estableix el protocol d'intervenció en funció de la negociació conjunta entre el terapeuta i pacient.

RA 23. Realitza el diagnòstic fisioterapèutic per a determinar les disfuncions i minusvàlues que requeriran d'una intervenció específica de fisioteràpia.

RA 28. Identifica els principals tractaments utilitzats en les intervencions de fisioteràpia per a cadascuna de les especialitats clíniques. Classificant-los segons la seva importància i establint un ordre de prioritat en la seva aplicació terapèutica.

RA 29. Analitza els efectes produïts per les intervencions. Avalua beneficis i riscos i estableix un criteri d'intervenció en funció de les prioritats i efectes perseguïts.

RA 33. Realitza el diagnòstic de fisioteràpia específic per a cadascuna de les especialitats clíniques amb la finalitat de determinar les disfuncions i minusvaldeses que requeriran d'una intervenció específica de fisioteràpia.

Metodologia de treball

	TIPOLOGIA ACTIVITAT	HORES
Activitats formatives	AF1. Classes teòriques	16,17 hores
	AF2. Seminaris / Tallers	8 hores
	AF3. Classes pràctiques	17,50 hores
	AF6. Estudi i treball en grup	5,33 hores
	AF7. Estudi i treball autònom, individual	53 hores
	Total	100 hores

Continguts

Tema 1. Anatomia i biomecànica temporomandibular:

- Superfícies òssies articulars
- Disc articular
- Elements de contenció capsulars i lligamentaris.
- Vascolarització i innervació articular
- Musculatura masticatoria
- Fisiologia del moviment articular

Tema 2. Disfunció craniomandibular:

- Concepte i epidemiologia
- Classificació de les entitats clíniques articulars
- Classificació de les entitats clíniques miofascials sistema masticatori

Tema 3. Exploració clínica:

- Avaluació del dolor articular
- Avaluació i registre dels moviments mandibulars
- Exploració articular
- Exploració miofascial sistema masticatori

Tema 4. Fisioteràpia en els trastorns craniomandibulars

- Tècniques manuals de mobilització articular
- Agents físics en el tractament del dolor
- Tècniques de tractament miofascial

Tema 5. Proves diagnòstiques complementàries:

- RMN.
- Tomografia axial computeritzada
- Proves radiològiques

Tema 6. Disfunció craniomandibular i regió cervical

- Relacions funcionals entre a zona cervical i el sistema masticatori
- Disfunció craniomandibular i postura

Activitats d'aprenentatge

Metodologies docents:

- MD1. Mètode expositiu o lliçó magistral: transmetre coneixements i activar els processos cognitius de l'estudiant mitjançant un aprenentatge unidireccional.
- MD2: Estudi de casos: adquirir aprenentatge mitjançant l'anàlisi de casos reals o simulats.
- MD3: Resolució d'exercicis i problemes: exercitar, assajar i posar en pràctica els coneixements previs.
- MD4: Aprenentatge basat en problemes (ABP): desenvolupar coneixements actius a través de la resolució de problemes.
- MD5: Aprenentatge orientat a projectes: realització d'un projecte per resoldre un problema, aplicant habilitats i coneixements adquirits.
- MD6: Aprenentatge cooperatiu: fomentar coneixements actius i significatius d'una manera cooperativa.

Sistema d'avaluació

Aquesta assignatura s'avaluarà seguint els indicadors detallats en el següent quadre:

Sistemes d'avaluació	Sistema d'avaluació	Ponderació mínima	Ponderació màxima
-----------------------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

SE1. Portafolis electrònic	10%	40%
SE2. Exposició oral	20%	50%
SE3. Examen	30%	60%
SE4. autoavaluació	5%	30%
SE5. Avaluació entre iguals (2P2) o coavaluació	5%	30%

En aquesta assignatura es proposen les següents activitats avaluadores:

Examen: prova final pràctica de demostració d'habilitats procedimentals (30%) i prova final escrita (30%)

Portafolis: inclourà un conjunt d'activitats, algunes de les quals es podran realitzar a l'aula i que estaran relacionades amb la resolució d'exercicis, casos clínics i qüestionaris (el conjunt d'aquestes activitats ponderarà un 40% de la nota total de l'assignatura).

La proposta d'activitats d'avaluació no tindrà cap condicionant que impliqui la seva superació per a poder aprovar l'assignatura. És a dir, s'aplicarà el càlcul de la mitjana de les qualificacions obtingudes entre les diferents activitats d'avaluació i es determinarà la qualificació d'aprobat quan aquesta mitjana final sigui igual o superior als 5 punts.

Condicions de la recuperació

Els alumnes que no hagin superat l'assignatura en la primera convocatòria ordinària tindran opció a la convocatòria de recuperació. En aquests casos, s'haurà de tenir en compte que les activitats vinculades al portafolis no es podran recuperar. Per tant, a la recuperació només es podrà avaluar la prova final escrita i la prova final pràctica.

Assistència i Normes de conducta

L'assistència a classe sense respectar les normes bàsiques d'higiene i d'uniformitat en el vestit podrà ser sancionada. Durant les pràctiques en classe i especialment, durant les proves d'avaluació, els alumnes no podran dur objectes que puguin interferir en l'execució de les tècniques, com a anells, rellotges, braçalets, pendents llargs, etc. Així mateix, la higiene de les mans serà fonamental, amb unes ungles tallades curtes i netes sense pintar. Donat el caràcter pràctic de les classes i per a facilitar i realitzar d'una manera correcta els procediments palpatoris manuals i l'execució de les proves d'avaluació, serà necessari portar roba adequada com a pantaló curt i top, considerant que en moltes situacions la regió anatòmica avaluada haurà de quedar desproveïda de roba per a poder observar i palpar els relleus anatòmics. Serà imprescindible complir amb una assistència no inferior al 80% de les hores per a poder aprovar l'assignatura. En cas d'incompliment d'aquesta norma, l'assignatura quedarà suspesa i s'haurà de torna a matricular en el curs acadèmic següent.

Criteris específics de la nota No Presentat

Es considerarà aquesta situació quan l'alumne/a no s'hagi presentat a l'examen final escrit o la prova final pràctica.

Recursos

Bàsics

Bibliografies

- Fernández de las Peñas C, Mesa Jiménez J. Trastornos de la articulación temporomandibular. Terapia manual, ejercicio y técnicas invasivas. Panamericana: Madrid; 2020.
- Okeson JP. Tratamiento de oclusión y afecciones temporomandibulares. 7ª edición. Barcelona: Elsevier España; 2013.
- Pérez Fernández T, Parra González A. Fisioterapia en el trastorno temporomandibular. Barcelona: Elsevier España; 2019.

Complementaris

Bibliografies

- César de las Peñas C, Arendt-Nielsen L, Grewin R. Cefalea tensional y de origen cervical. Fisiopatología, diagnóstico y tratamiento. Barcelona: Elsevier España; 2010.
- Isberg A. Disfunción de la articulación temporomandibular. Una guía práctica. Sao Paulo: Artes Medicas; 2003.
-

Okeson JP. Dolor orofacial según Bell. Barcelona: Quintessence; 1999.

- Palla S. Mioartropatias del sistema masticatorio y dolores orofaciales. Milano: RC Libri; 2013.
- Platzer W. Atlas de anatomia con correlacion clínica. Tomo I. Aparato locomotor. 9ª edición. Madrid: Panamericana; 2008.